

Психоемоційні та професійні проблеми педагогічних працівників та ресурси їх подолання в постковідний період в умовах війни

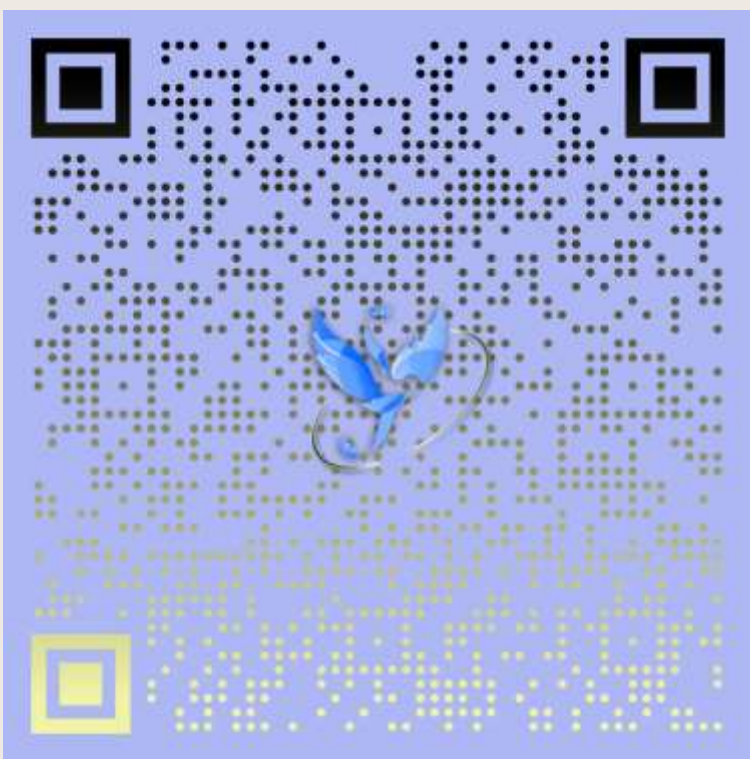

Ткачук І.І., кандидат педагогічних наук, учений секретар
Українського науково-методичного центру практичної
психології і соціальної роботи НАПН України

Всеукраїнські онлайн-опитування

1. Всеукраїнське онлайн-опитування **працівників психологічної служби** системи освіти України. Мета: визначення потреб працівників психологічної служби в методичній підтримці щодо роботи з відновлення психічного здоров'я учасників освітнього процесу у постковідний період в умовах повномасштабної війни. Всього опитуванням було охоплено 1896 респондентів – практичних психологів і соціальних педагогів закладів освіти усіх типів.
2. Всеукраїнське онлайн-опитування **педагогічних працівників закладів освіти**. Метою опитування було виявлення поширення симптоматики психічного травмування учасників освітнього процесу та вивчення потреб педагогічних працівників у соціально-психологічній допомозі у постковідний період повномасштабної війни. Кількість респондентів – 15 060 осіб.

ПОСТКОВІДНА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ

за грантової підтримки Національного фонду досліджень України
(реєстраційний номер проєкту 2021.01/0198).

Проєкт наукового
дослідження, спрямований
на методичну підтримку
працівників психологічної
служби з питань
соціально-психологічної
реабілітації учасників
освітнього процесу в
постковідний період в
умовах війни

Програма підвищення кваліфікації практичних психологів з навчання методикам і технологіям постковідної соціально-психологічної реабілітації учасників освітнього процесу

Метою Програми є вдосконалення професійної компетентності практичних психологів на основі нових концептуальних підходів до змісту, форм і методів професійної діяльності у сучасній школі і упровадження ефективних соціально-психологічних методик і технологій психологічної реабілітації учасників освітнього процесу після пережитої ними травмівної події, пов'язаної з пандемією COVID-19 в умовах російсько-української війни. Обсяг програми 30 год (1 кредит ЄКТС).

Програма представлена разом з базовими методичними матеріалами!

З 2 по 28 квітня 2025 року тривало онлайн-навчання практичних психологів закладів освіти Чернівецької та Вінницької областей за **Програмою підвищення кваліфікації з навчання методикам і технологіям постковідної соціально-психологічної реабілітації учасників освітнього процесу.**

- Інформація про учасників:
- У навчанні взяли участь понад 60 практичних психологів. Кожне заняття охоплювало від 46 до 57 учасників. Заняття супроводжувалися навчально-методичними матеріалами, презентаціями та інтерактивною роботою в групах.
- Підсумки:
- Учасники відзначили практичну цінність програми, високий рівень підготовки викладачів і можливість застосування отриманих знань у щоденній професійній діяльності. Програма сприяла зростанню професійної компетентності психологів у сфері соціально-психологічної реабілітації учасників освітнього процесу у постковідний період в умовах війни.

Програма тематичного спецкурсу з методики інтервізійної підтримки практичних психологів

Програма спрямована на забезпечення практичних психологів професійними інструментами для ефективної роботи в сучасних умовах, надання психологам можливості підвищити професійну компетентність в галузі психологічної гігієни, освоїти нові підходи і методи щодо соціально-психологічної реабілітації постраждалих та покращити навички інтервізійної підтримки у власній професійній спільноті. Особлива увага приділяється створенню колегіальної професійної мережі, обміну досвідом та обговоренню складних кейсів. Обсяг програми 36 год (1 кредит ЄКТС).

Програма представлена разом з базовими методичними матеріалами!

УНМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України
USMC of applied psychology and social work NAES of Ukraine

Мороз Р.А., кандидатка психологічних наук, старша наукова співробітниця, УНМЦ практичної психології та соціальної роботи НАПН України

**ТЕМАТИЧНИЙ
СПЕЦКУРС З
МЕТОДИКИ
ПАРТНЕРСЬКОЇ
СУПЕРВІЗІЇ (ІНТЕРВІЗІЇ)**

Концептуальні засади
партнерської супервізії
(інтервізії). Структура
інтервізійної сесії

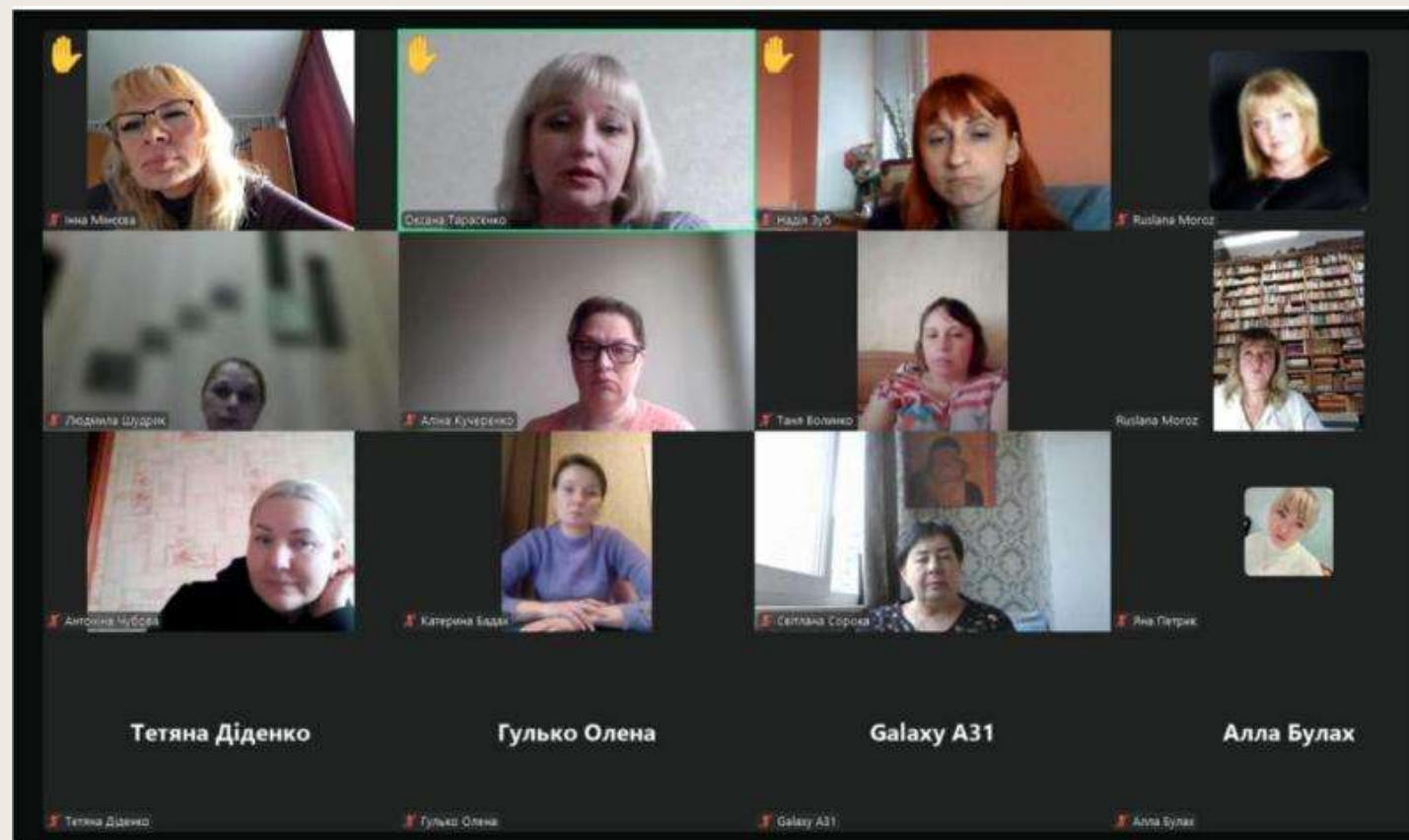
Лекція 5-6

Навчання реалізується групою науковців Українського НМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України за грантової підтримки Національного фонду досліджень України в рамках проекту «Посттравматична соціально-психологічна реабілітація учасників освітнього процесу в діяльності працівників психологічної служби», реєстраційний номер 2021.01.0198.

З 4 квітня по 3 червня 2025 року відбулося навчання практичних психологів системи освіти України за тематичним спецкурсом з методики проведення партнерської супервізії (інтервізії). Навчання було спрямоване на підвищення професійної компетентності психологів, які здійснюють постковідну соціально-психологічну реабілітацію учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій.

Мета навчання — надати практичним психологам знання та навички модерування інтервізійних груп, сприяти формуванню колегіальної підтримки, розвитку емоційної стійкості та професійного зростання.

Програма включала як теоретичні, так і практичні заняття: від інтеграційно-мотиваційного вступу, засад супервізії та інтервізії, до модерованих інтервізійних сесій із рефлексією та аналізом кейсів. Особлива увага приділялася практиці ведення інтервізійних груп, що підготувало учасників до самостійної діяльності.

Емоційний стан

- Психоемоційне виснаження — 41% педагогів,
12,8% — критичне виснаження
- Проблеми: депресія, флешбеки, порушення сну, страхи
- Погіршення соціальних контактів (замкненість, недовіра, агресія)

Професійні проблеми в умовах війни

- Критичні труднощі з виконанням професійних обов'язків — 5%
- Проблеми дисципліни учнів — 22%
- Зниження мотивації учнів — 46%
- Труднощі дотримання безпекових заходів — 30%

Психологічна компетентність педагогів

- 52,5% оцінюють психологічні знання як середні/високі
- 24% вважають компетентність низькою
- 28% не застосовують психологічні техніки

Стилi подолання стресу

- Найефективнiшi стилi:
- логiчне мислення (49%),
творчiсть (48,9%),
фiзична активнiсть (45,1%),
вираження емоцiй та почуттiв (42,9%)
- Менше застосовується соцiальна пiдтримка (30,3%)

Потреба у психологічній допомозі

- 88,9% не звертались до психологів
- 41% відчують потребу в якісній психологічній підтримці

Посттравматичний розвиток

- 84% відзначили позитивні зміни, зростання стійкості
- Формування нових пріоритетів, активність, надія

Рекомендації

для психологічної підтримки педагогів

- Підвищення психологічної компетентності через навчання
- Підтримка колегіальності та відкритої комунікації у педагогічному колективі
- Систематична психологічна підтримка педагогів, в тому числі групові та індивідуальні консультації
- Програми управління стресом і профілактика вигорання
- Сприяння посттравматичному розвитку

Дякую за увагу!